

Studiehandledning / lektionsplanering

Du kan göra skillnad – en film om att vara miljösmart!

Varje dag använder man vatten, förbrukar el och äter mat. Beroende på hur vi lever blir det ett större eller mindre slitage på jordens resurser. Vi i Sverige tillhör de länder som kanske gör av med mest energi i världen. Här lever vi ett bekvämt liv som drar mycket energi, vi köper nytt och tänker oss inte alltid för hur vi lever. Man brukar säga att en svensk konsumerar i genomsnitt 100 gånger mer än en indier.

Men man kan göra skillnad – och det är det som det här utbildningsmaterialet ska göra. Det ska väcka elevens intresse och kunskaper om hur man kan göra skillnad.

Till materialet hör följande:

- en film
- bifogade lärarhandledning med lektionsplanering.

Det här utbildningsmaterialet riktar sig till årskurs F-5. Vi hoppas bidra med att så ett frö till en attitydförändring som leder oss mot ett mer hållbart sätt att konsumera.

LGR11

I våra nya läroplaner Lgr 11 och GY 11 finns målen om en hållbar utveckling med som en röd tråd i de flesta ämnen från slöjd, alla NO-ämnen och SO-ämnen till hem- och konsumentkunskap.

Så här är materialet upplagt

1. Hur är det? – vad måste vi göra?
2. Vad kan vi göra?
3. Vad blir det för resultat?

Lektionsplanering

Förberedelse: För att jobba med området skräp, sopor och deras inverkan på miljön kan ni göra ett enkelt experiment. Berätta för eleverna att det i t.ex. gamla mobiltelefoner, batterier, plastflaskor finns kemikalier som kan läcka ut i naturen. För att på ett enkelt sätt visa hur kemikalier kan tas upp av växter. Gör så här:

1. Ta två vita nejlikor och sätt dem i två olika vaser med vatten. I den ena vasen tillsätter du några droppar röd karamellfärg, som får symbolisera kemikalier.
2. I den andra vasen tillsätt ättika. Berätta var ättika finns i för produkter. Låt barnen få gissa vad som kommer att hända.

Efter en ganska kort tid kommer ni att se hur blomman sugit upp kemikalien och att kronbladen färgats röda. Vad händer i den andra vasen? Dog blomman eller fungerade det bra.

Detta kan illustrera hur kemikalier och miljögifter kan cirkulera i ekosystemet. Hur växter och vattendrag påverkas när vi släpper ut saker som inte ska vara där.

Foto: Thomas Tolkien

Diskussion: Fundera vidare på hur det vi släpper ut påverkar djur som äter växter och hur det påverkar oss människor när vi äter kött och dricker mjölk.

Arbetsuppgift: Undersök er närmiljö för att ta reda på om det ligger mycket skräp runt skolan. Fotografera skräp. Gör ett bildspel på datorn och visa hur det ser ut. Bra eller dåligt? Kan klotter påverka miljön? Vad används för att ta bort klotter? Kemikalier.

(Film om klotter och miljön finns kostnadsfritt på www.stoppasabbet.nu)

Arbetsuppgift:

Nu ska vi lära oss mer om förpackningar och att sortera skräp. Det gör vi genom ett skräpcollage.

Dela in eleverna i grupper och ge varje grupp en uppgift att de ska arbeta med ett visst material. Det kan vara papper, plastmetall, kartongmaterial, och gummi.

Dela sedan ut tidningar och reklamblad och låt eleverna leta efter sina produkter som är tillverkat av deras material. Klipp ut och klistra upp bilderna på stora papper, ett per grupp. Låt eleverna ta fram fakta om hur snabbt deras material bryts ned och vad de kan återvändas till.

Är det svårt att sortera? Är det lätt att göra fel? Bryt ibland när barnen frågar om hur de ska sortera t.ex. en leksak? Är det batteri eller plast?

Behov eller begär

Diskutera med eleverna om de tycker att de konsumerar (har för mycket grejer)?

- Är det självklart att köpa nytt?
- Hur skulle världen se ut om alla konsumerade som vi i Sverige?
- Påverkas vi av kompisar eller reklam att köpa nya saker?
- Men kan man förbjuda reklam? Skulle det hjälpa?
- Eller räcker det med att alla barn och vuxna blir mer medvetna?
- Hur ska vi göra för att tänka mer miljösmart när vi handlar?
- Ska vi titta på miljösymboler?

Foto: Matt Jiggins

Integrera gärna den här övningen med historia

Låt barnen få intervjua någon äldre person eller förälder och jämföra hur man köpte kläder och fick leksaker förr. För att inleda avsnitt två gör ni en övning för att undersöka hur det var förr? Eleverna får dela in ett A4-papper i två spalter där den vänstra rubriken blir "Så hade man förr" och rubriken i den högra spalten blir "Så har jag det".

Eleverna får i hemuppgift att intervjua en äldre person.

Skriv frågorna tillsammans med eleverna men t ex

- Hur många TV-appareter hade ni?
- Hur ofta fick du skjuts till skolan?
- Hur många bilar hade ni?
- Hur ofta flög du?
- Sorterade ni sopor?
- Hade ni diskmaskin
- Hade ni badkar eller dusch?

Låt barnen få redovisa resultaten tillsammans med läraren på whiteboard – och diskutera samtidigt – hur man levde förr jämfört med nu. Var allt bättre förr? Eller finns det bättre miljöval som vi gör idag?

Slutövning:

Jag vill göra skillnad – låt alla elever skriva, eller berätta hur de skulle kunna förbättra sitt miljötank på samma sätt som Emil och Josefin gjorde i filmen. Vad skulle de göra hemma för att bli mer miljösmarta? Redovisa genom muntligt berättande, eller att rita en teckning eller skriva en berättelse....

Extraövning

Ett alldeles eget område är batterier. Varför är batterier farliga? (kviksilver och kadium läcker ut i naturen) I vilka saker finns det batterier? Vad ska man göra för att människor ska samla in batterier?

Låttext

Jag vet nåt, som irriterar mig - man tvättar skjortan, men ingenting mer
 Diskmaskinen inte heller fylld, säg är dom blinda, som ingenting ser
 Datorn å tvn dom kan stängas av, inte jämt stå och blinka standby
 Hungrig på rasten, så låt ugnen va, - du kan väl micra din köttfärspaj! (För du kan)

Göra skillnad för vår miljö
 så sluta snacka, å va slö
 För du kan
 spara på vår jords resurser
 Gör det NU för vår miljö

Jag vet nåt som kan förvåna mig, man flyger äpplen hit över ett hav
 Å bara några hundra meter bort, så finns ju träd som du kan äta dem av
 Och en kompis till mig, han bor rätt nära sitt plugg, hans snälla farsa brukar skjutsa med bil
 Va e problemet månntro, att snöra på sig sina skor, och promenera - till skolan med stil! (För du kan)

Göra skillnad för vår miljö
 så sluta snacka, å va slö
 För du kan
 spara på vår jords resurser
 Gör det NU för vår miljö

Jag vet nåt, som inspirerar mig, att köpa kläder på se-econd hand
 coola kläder, nån har tröttnat på, är det miljösmart att köpa ibland
 Vatten från kran, två hundra liter om dan och mycket mer om du ska ta dig ett bad
 nej duscha i stället, är ett smartare val, som sparar pengar - gör plånboken glad ! (För du kan)

Göra skillnad för vår miljö
 så sluta snacka, å va slö
 För du kan
 spara på vår jords resurser
 gör det NU för vår miljö

Tonvis av flaskor man kastar blir berg, å så känner man sig som en skurk
 Panta då hellre och spara miljön, där burken kan bli till en burk
 Farliga sopor ska sorteras ur, som batterier från apparatur
 Återvinning - en mirakelkur, om vi ska rädda våran kära natur (För du kan)

Göra skillnad för vår miljö
 så sluta snacka, å va slö
 För du kan
 spara på vår jords resurser
 gör det NU för vår miljö (För du kan)

Göra skillnad för vår miljö
 så sluta snacka, å va slö
 För du kan
 spara på vår jords resurser
 Gör det NU för vår miljö
 x2Gör det NU för vår miljö!